

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

БИЗНЕС ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА „ТВОРЧЕСКИ ИНДУСТРИИ И ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ“

С Т А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Йорданка Христова Йовкова
научна специалност „Икономика и управление“

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Интелектуална собственост и култура)“, публикуван в ДВ, бр. 36 от 27.04.2018 г., съгласно решение на АС на УНСС № 2/19-21.04.2018 г.

Основание за представяне на становището: участие в научното жури по конкурса съгласно Заповед № 1701 от 26.06.2018 г. на Ректора на УНСС

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Творчески индустрии и интелектуална собственост“, Бизнес факултет на УНСС съгласно Решение на АС № 2/19-21.04.2018 г. и е публикуван в ДВ, бр. 36 от 27.04.2018 г.

2. Кратка информация за кандидатите в конкурса

Доц. д-р Владя Бориславова Борисова е единствен участник в обявения конкурс. Доц. д-р Борисова има магистърски степени по икономика и по право с придобита юридическа правоспособност. През 2006 г. защитава дисертационния си труд и придобива научната степен „доктор по икономика“. От 2007 до 2010 г. е главен асистент към катедра „Интелектуална собственост“, а от 2010 г. – доцент към същата катедра. Творческата биография на доц. Борисова е изключително богата и показва нейното последователно и целенасочено развитие и израстване като сериозен, задълбочен и креативен университетски преподавател и изследовател. Формирането ѝ като такъв се основава на подходящото образование, многобройните специализации, както в страната така и в чужбина и на натрупания от нея професионален опит при работата ѝ като икономист, правен консултант, адвокат, консултант на Патентното ведомство на Р България, международен експерт на Световната организация по интелектуална собственост и много други, както и при работата ѝ като преподавател и изследовател в областта на

творческите индустрии и интелектуалната собственост в УНСС. Успешното изпълнение на многобройните ѝ професионални ангажименти свидетелстват за нейното трудолюбие, трудоспособност, творческа енергия и способности да планира и координира разнообразните дейности като ги насочва и фокусира в един център – творческите индустрии и интелектуалната собственост. Това показва траен професионален и изследователски интерес, който доц. Борисова системно и задълбочено развива като внася редица иновативни теми, проблеми и елементи. Освен преподавателски и изследователски ангажименти доц. Борисова има и административни такива като научен секретар на катедра „Интелектуална собственост“, ръководител на катедра „Творчески индустрии и интелектуална собственост“ и директор на Института по творчески индустрии и бизнес. Към изпълнението им тя се отнася с чувство за отговорност, проявява висока степен на инициативност и колегиалност.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

3.1. Изпълнение на количествените изисквания

Кандидатът Владя Борисова е доктор по икономика, заема академичната длъжност „доцент“ от 2010 г. Като цяло има над 10 години преподавателски стаж. Представила е монографичен труд на тема „Бизнес с интелектуална собственост в творческите индустрии“. Разработила е и е публикувала 2 учебника и едно учебно помагало, както и оригинални научноизследователски трудове (студии, статии, доклади) след своята първа хабилитация. От представената документация е ясно установимо, че кандидатът доц. д-р Владя Борисова отговаря на задължителните условия на ЗРАСРБ и на ППЗРАСРБ, както и на допълнителните изисквания на УНСС. Картата за изпълнение на количествените изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ в УНСС показва, че тя ги покрива напълно и по двете групи критерии - учебна и научноизследователска дейности. От изискуемите минимум 600 точки кандидатът доц. д-р Борисова има 1 580, което е с 980 точки повече. Те отразяват обективно преподавателската ѝ заетост с лекционни курсове на български и английски език в бакалавърски и магистърски програми, успешната ѝ научноизследователска дейност и административните ѝ ангажименти, както и ръководството на докторанти, участието ѝ в научноизследователски, образователни и научно-приложни проекти в страната и в чужбина; участията ѝ с доклади на национални и международни форуми, публикациите на български и английски език в специализирани индексирани престижни научни издания в България и чужбина.

3.2. Изпълнение на качествените изисквания

Доказателствата за изпълнение на качествените изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ в УНСС са убедително представени в Картата за тяхното изпълнение. Те очертават профила на един утвърден изследовател, преподавател, административно и обществено ангажирана личност със свой принос за развитието и издигането на престижа на катедрата, факултета и УНСС в страната и в чужбина.

Доц. Борисова е била гост лектор в чуждестранни университети , работи като медиатор по интелектуална собственост към Министерство на културата, външен експерт е в 39-тото и 40-тото Народно събрание на Р България, в Комисия по културата, нещатен експерт е към 43-тото Народно събрание, член е на работната група за разработване на „Стратегия по интелектуална собственост“ към Министерство на икономиката, лицензиран от Министерство на правосъдието медиатор и член на Комисията по медиация, участва активно в близо 50 национални и международни прояви и 25 национални и международни проекти. Това се посочва и в Становището на Съвета по хабилитация на УНСС (Протокол № 2 от 17.05.2018 г.), което гласи, че кандидатурата на доц. д-р Владя Борисова съответства на количествените и качествените изисквания, приети от АС на УНСС, и ѝ дава положително оценка като потенциален кандидат в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в УНСС.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност за кандидата

Кандидатът доц. д-р Владя Борисова има над 10 години трудов стаж като преподавател в УНСС. Повече от 8 години тя заема академичната длъжност доцент, присъдена ѝ от ВАК. Автор е на учебници и учебни помагала,разработени на високо равнище и необходими за осигуряване на учебния процес. Изнася лекции пред студенти от бакалавърска и магистърска степен на обучение като през всичките години на преподавателската си дейност е изпълнявала нормативите за учебна натовареност. Научноизследователските ѝ публикации, включително и проектите с приложна насоченост включват съдържание, което е подходящо и се използва и за целите на обогатяване, разнообразяване и иновиране на учебния процес. Изнася лекции и на английски език. Разработила е самостоятелно и на високо равнище учебните програми и лекционните курсове, на които е титуляр. Като ръководител катедра активно е участвала и при актуализирането и разработването на нови учебни планове, програми и курсове и по други дисциплини, необходимост от което възникна и във връзка с разкриването на нови специалности в бакалавърска и магистърска степен, водени от катедрата.

5. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

Представените научни трудове, с които кандидатът участва в конкурса за професор са 29, от които една монография, 3 учебника, 2 студии, 2 статии в научни издания, индексирани в рефериращата база данни SCOPUS, 5 статии в други индексирани издания, 6 статии в специализирани издания с редколегия и 10 доклада, изнесени и публикувани в сборници от национални и международни конференции. Основните направления в изследователската дейност на кандидата могат да се обобщят до:

- икономически аспекти на интелектуалната собственост и произтичащите от това възможности за стартиране и развитие на бизнес дейности с обекти на интелектуалната собственост;
- изясняване на характера и особеностите на творческия продукт, на пазара на творчески продукти, както и на творческите индустрии и предприятия;

- анализ на същността и взаимозависимостите между творческите и иновационните индустрии и предприятия;
- разработване на бизнес модели за бизнес с интелектуална собственост.
- характеризиране на обектите на интелектуалната собственост като имущество и бизнес актив, определяне на стойността му;
- разработване в теоретичен и практически план на проблемите на интелектуалната собственост в различните сектори – индустрия, селско стопанство, култура;
- медитация по интелектуална собственост и значението ѝ за разрешаване на спорове по извънсъдебен начин;
- управление на интелектуалната собственост – общи въпроси и особености в конкретни системи;
- дигитализация на културното наследство.

В представените научни трудове са постигнати определени научни и научно - приложни резултати, изразяващи се обобщено в иновативен подход и разработване на нови идеи, обогатяване на теорията, представяне на актуална информация по разработваните проблеми, допълване и обогатяване на знанията и др. Посочените характеристики на постигнатите резултати имат качества, които дават възможност да се ползват от практиката.

6. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси на кандидата

Съдържанието на представената научна продукция дава основание да бъдат идентифицирани и изведени редица теоретични, методологични, методически и практико-приложни приноси. В обобщен вид по мое мнение те могат да се сведат до следните:

- Въз основа на актуални научни подходи, концепции и теории е разработен цялостно проблема за „икономизирането“ на интелектуалната собственост като са изяснени ключови категории, понятия и въпроси - икономическа същност на интелектуалната собственост, творчески продукт, пазар на творчески продукти, творчески предприятия, интелектуалната собственост като имущество и бизнес актив, бизнес с интелектуална собственост, оригинална концепция за бизнеса с интелектуална собственост и др.

Чрез логическо моделиране са конструирани, адаптирани и представени в степен на възможност за практическо прилагане модели – на творческо предприятие, за бизнес растеж, за бизнес поведение, за структуриране на творческите индустрии, за разработване на портфолио на интелектуалната собственост на творческите предприятия, за бизнес с интелектуална собственост, за управление на разработването на стратегия, за постигане на бизнес просперитет, корпоративна сигурност и др.

Разработена е оригинална концепция за иновативните и творческите индустрии , анализирани са взаимоотношенията и взаимодействието между творческите и конвенционалните индустрии, идентифицирани са връзките между творческите предприятия от различните подсистеми на творческите индустрии, характеризирани са продукта и пазара на творческите предприятия.

Идентифицирани са и са ясно характеризирани многостранните и разностранни значение и ефекти на интелектуалната собственост и бизнеса с нея – ефекти от придобиването на интелектуална собственост, икономически изгоди от търговския монопол за творческите предприятия, ефекти от управлението на интелектуалната собственост, ефекти от синергията при бизнес концентрации и др. Самостоятелен принос се явява предлаганата методология за идентифициране на икономическия принос на творческите индустрии в brutния вътрешен продукт.

Разработен е проблема за културното наследство като обект на интелектуалната собственост и в контекста на възможностите за осъществяване на бизнес с интелектуална собственост се поставя въпроса за икономическата реализация на културното наследство, за правната му закрила за целите на икономическата реализация, както и за алтернативното финансиране на културните институции в този контекст.

Обобщена, систематизирана, задълбочено анализирана и допълнена е проблематиката, свързана с управлението на интелектуалната собственост, използвана за осъществяване на бизнес дейности. Акцентира се на особеностите на управленските дейности на различните етапи в условията на нормална, а също и в условията на неблагоприятна конюнктура.

Изяснени са основни въпроси (същност, принципи, правила, процедури) на медитацията по интелектуална собственост. Важно е да се отбележи, че тези въпроси са слабо и недостатъчно разработени в теоретично и практическо отношение и изследванията в тази област имат голямо значение за създаването, обогатяването и развитието на едно ново изследователско направление с изключително важна приложна насоченост.

7. Основни критични бележки и препоръки

Научната продукция на кандидата доц. д-р Владя Борисова обхваща разнообразни и многостранни аспекти на пазарната ориентация на интелектуалната собственост и творческите индустрии. Доколкото всички тези аспекти се реализират на практика в специфични форми на социална организация на творчески личности т.е. в рамките на иновативни и творчески предприятия бих отпредила препоръка за бъдещо изследване на жизнения цикъл на този вид предприятия като логическа последователност от фази с присъщите за всяка от фазите основни елементи – участници, маркетинг и планиране, .инвестиции, финансиране, разходи, управление. Това може да стане основа за разработване на методически аспекти за управление на жизнения цикъл на иновативните и творчески предприятия като цяло.

8. Заключение

Въз основа на изложеното в настоящото становище мнение, формирано чрез запознаване с научните публикации, останалата документация и личните ми впечатления относно професионалните, делови и лични качества на кандидата доц. д-р Владя Борисова с пълна убеденост считам, че тя отговаря на изискванията за заемането на академичната длъжност „професор“ в УНСС. Научните ѝ публикации, преподавателската ѝ и административна дейност доказват способността ѝ да се фокусира върху актуални и значими проблеми от областта на интелектуалната собственост и творческите индустрии, да анализира критично проблемни ситуации и да формулира иновативни решения и препоръки с теоретичен, методичен и практически характер. Оценката ми за преподавателската и научноизследователската работа на кандидата е изцяло положителна. Въз основа на това предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват доц. д-р Владя Бориславова Борисова да заеме академичната длъжност „професор“ по обявения конкурс по професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Интелектуална собственост и култура).

13.08.2018 г.
София

Подпис:
(проф.д-р Йорданка Йовкова)